(ZEITUNGSDRUCKSACHE) Ч. 18. 2 травня 1943 Рік I.

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ:
Краків, Ожешкової 7.
Тел. 104-81.
АДМІНІСТРАЦІЯ:
Краків, Райхсштрассе 34.
Тел. 230-39.

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 104-81
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42

ПЕРЕДПЛАТА:
Чвертьрічно — 3.50 зл.
піврічно . . . 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

Воєнне звідомлення

ГОЛОВНА КВАТИРА ФЮРЕРА, 27. квітня. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил повідомляє:

Зі східного фронту зголошено обабічну діяльність стежних і ударних частин.

Також і друга частина британського й північно-американського великого наступу проти туніського фронту розбилась об оборонну волю німецько-італійських військ. Вчора ворог вів лише відокремлені завзяті випади і атаки. Їх відперто частинно в протиудари.

У часі від 20-го до 26-го квітня частини суходільної армії і летунство знищило або унерухомило 193 ворожі танки. Криваві втрати ворога високі.

У важких оборонних боях особливо відзначилися італійські дивізії Пістоя і Трієсте. У вірному братерстві зброї з німецькими частинами, які там борються, вони криваво відперли численні ворожі атаки, поведені великою перевагою.

Британські бомбовики заатакували минулої ночі кілька місцевостей у західній Німеччині, між ними міста Дуїсбург, Обергавзен і Мюлгайм. Поцілено мешкальні дільниці, шпиталі та інші громадські будинки. Населення мало втрати. Збито щонайменше 16 з-поміж ворожих літаків.

Зміни в Японському уряді

Дещо змінився склад японського уряду. Зміни обняли становище мін. зак. справ, внутрішніх справ й хліборобства. Міністром зак. справ став один з найвизначніших японських дипломатів Шіґемітсу. Його призначення зустрінули з радістю в Манджукуо й Національному Китаю Ван-Чін-Вея. Мін. Шіґемітсу є прихильником якнайтіснішої співпраці з іншими великодержавами пакту трьох й розбудови нового ладу у Східній Азії.

ЗІРВАННЯ ВЗАЄМИН МІЖ ПОЛЬСЬКОЮ ЕМІҐРАЦІЄЮ ТА СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ

Офіціяльна совітська пресова аґенція „Тас" повідомила, що 25-го квітня народний комісар закордонних справ Молотов передав представникам генерала Сікорського у Москві ноту, в якій стверджується, що уряд Совітського Союзу рішив зірвати взаємини з польським еміґраційним урядом у Лондоні.

Водночас офіціяльна англійська пресова аґенція „Ройтер", повідомляє про це у власному коментарі.

Утворення Галицької Стрілецької Дивізії СС.

Проголошення Державного Акту Губернатора Галичини

ЛЬВІВ. — Сьогодні, 28. квітня в год. 10,30 в стародавній Палаті Намісництва відбувся державний акт. Губернатор Галичини проголосив утворення Галицької Стрілецької Дивізії СС, в рядах якої українська галицька молодь матиме змогу активно зі зброєю в руці станути поруч німецьких вояків і союзних націй в рядах оборонців старої культури Заходу перед навалою московського большевизму. Після привітання представників уряду, партії, армії і українських комбатантів з генералом Кармановичем у проводі, губернатор Вехтер після своєї промови, в якій в ядерних словах накреслив історію Галичини і вказав на традицію збройної боротьби в роках 1914 до 1918, закликав українську галицьку молодь станути в рядах Галицької Стрілецької Дивізії та своїми руками кувати свою майбутність. Губернатор покликав Військову Управу з полк. Бізанцом у проводі. З черги президент Головного Відділу при Внутрішньому Управлінні Ген. Губ. Льозакер відчитав маніфест Генерального Губернатора до українського населення в Галичині. Після промови Провідника УЦК проф. Кубійовича, який висловив вдячність за створення можливости боротьби, та після промови члена Боєвої Управи інж. Хронов'ята, д-р Бауер закінчив державний акт окликом на честь Фюрера і Німецької Держави.

Після того українські комбатанти пішли на богослуження до церкви св. Юра.

У найближчому числі подамо ближчі подробиці про цю важливу подію.

Привернення Приватної власности в Галичині

Генеральний Губернатор д-р Франк підписав у суботу перед Великоднем розпорядок про реприватизацію хліборобських посілостей в области Галичина. На підставі цього розпорядку з днем 1-го травня ц. р. земельна власність у сільському господарстві, яку у свій час відібрали правним власникам совітські власті, буде звернена її колишнім власникам, або їхнім правним наслідникам.

Звернені будуть всі хліборобські підприємства, що їх величина дня 1-го вересня 1939 не переступала 20 га. Під постанови про реприватизацію підлягають засадничо також всі побічні хліборобські підприємства та ліси, коли вони не належать до більшого, зв'язаного зі собою, лісового комплексу.

З хвилиною, коли буде проведена реприватизація, відновлюються знову права на земельні посілості.

Всі інші погробиці хліборобської реприватизації поміщені у Віснику Розпорядків Генеральної Губернії, де оголошений розпорядок.

ОГЛЯД ВОЄННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

Стоїмо напередодні великих й може навіть рішальних воєнних дій. Про те свідчать часті відвідини европейських провідних особистостей в Головній Кватирі Фюрера. На те вказує також англійська метушливість довкола Туреччини й заходи Злучених Держав Північної Америки, якнайбільше використати для своїх цілей Південну і Середню Америку. В остаточному висліді англійсько-американських заходів з 60-ох держав світу ледви 10 втримало мир.

54-ті уродини Фюрера

Як щорічно так і цього року 20. 4. вся Німеччина святкувала день 54-ох уродин Фюрера. З тієї нагоди райхсмаршал Герінґ звернувся з денним наказом до війська а мін. д-р Ґебельс промовив до німецького народу, звеличуючи геній Фюрера, що є опорою і провідником народу у всіх його життєвих змаганнях.

Фюрер перевів день своїх уродин серед щоденної праці у Головній Кватирі. Тому, що вже недалекий час, коли на Сході почнуться нові воєнні дії, очі всієї з'єднаної Европи звернулися цього дня до Нього, як до визволителя від большевицької небезпеки.

Жахлива пригадка

Жахлива вістка про масове большевицьке вбивство 12.000 польських старшин у лісі під Смоленськом уже давно обігла увесь світ. Всюди вона викликала найглибше обурення, бо в своєму довгому розвитку культурний світ уже давно дійшов до того, що навіть полонених, захоплених у збройній боротьбі треба зберігати. Тимбільше відноситься це до інтернованих громадян колишньої польської держави, які добровільно склали зброю і не воювали з большевиками. Тому побіч обурення в людей, що не знають большевизму, з'явилося також і питання: Чому ж то большевики так жорстоко й холоднокровно вигубили тих польських старшин? Яка причина цього?

Таке незрозуміння й здивування можливе тільки в тих, що ніколи особисто не занюхали большевицького смороду й не зазнали гнету большевицького панування. Ми українці, як широка і довга наша земля, вже добре пізнали большевиків. Тому то і над Дніпром і в Галичині й на Волині наші люди не дивуються тій новій большевицькій жорстокості. Те все, що сталося під Смоленськом для нас самозрозуміле й тому не викликує ніякого здивовання, бо большевизм із своєї природи здібний тільки до таких страхіть.

Від самого початку свого існування большевики тримаються тільки завдяки масовому теророві. Таких різней як під Смоленськом, вони вже мають безліч на своєму рахунку. Так колись в 1917—21 рр. вони жорстоко й масово винищували російську інтеліґенцію, духовенство, землевласників, багатших селян, фабрикантів, промисловців, купців а в кінці й навіть тих з-поміж найбідніших селян і робітників, що не хотіли большевицької неволі. Ще більше жорстоко, як у Московщині большевики лютували в сусідних краях, що користаючи з російської революції, відділилися від москалів. Тому ніхто не годен обчислити, скільки людей втратила Україна під большевицьким пануванням. На всякий випадок їх число хитається між 15—20 міліонами! Кого не розстріляли, не замучили в тюрмі або не вивезли на далеку Північ той гинув з голоду. Мало який нарід перейшов таке пекло!

Між дійсним життям і між тим, чого хотіла горстка большевицьких фанатиків, була така страшна прірва, больш. програма була така суперечна з життям, що інакше годі було її перевести, як тільки під постійною загрозою втрати життя. То

му від першого дня свого панування большевики одних вбивали, бо бачили в них своїх противників, других як не зовсім певних а третіх просто для звичайного постраху. Так воно було в роках воєнного комунізму, так залишилося пізніше, так є тепер і так буде доти, доки тільки існуватиме большевизм. Так як про силу будинку рішають його підвалини або фундаменти, як характер людини випливає з її вроджених прикмет, так про спосіб правління большевиків рішає їх суспільно-політична ідеологія, якої не можна здійснити природним способом без насильства. Тому всі ті наївні, особливо в Англії й Америці, що дурять себе можливістю якихось змін большевицького режиму, раз-у-раз будуть з жахом вирячувати очі, коли знову й знову довідуватимуться про нові большевицькі звірства на зразок масового вбивства польських старшин під Смоленськом.

Відірваність від життя й неприродність большевицької доктрини — це не одинока причина, що большевицький режим не в силі існувати без терору НКВД, масових убивств, вивозів, жахливих концентраційних таборів, навмисне зорганізованих голодових катастроф і усіх інших страхіть, загально невідомих людству до большевицької революції 1917. р. Є ще друга причина кровожадности й жорстокости большевицького режиму: його безбожність, що проголосила боротьбу усім релігіям і церквам. Але тому, що людина не може жити без віри, большевики відкинувши перш усього Христа й християнство, зробили своїм „богом" совітську державу, фабрику й машину. Так вони втратили пошану й любов до людини. В їх розумінні люди відіграють в совітському „будівництві" таку ролю, як вугілля, камінь, цегла, пісок й дерево. Отже що ж дивного, що вони від 25-ті літ масами винищують людей?!

Захопивши величезні багатства безмежних східних просторів, поневоливши коло 180 міліонів людей, большевизм став грізною небезпекою не тільки для своїх найближчих сусідів, але загалом для цілого світу. Жахливе вбивство в Катинському лісі під Смоленском ще раз пригадує не тільки Европі, але всьому світові, що найвищий час об'єднати всі сили культурних народів для остаточної перемоги над большевизмом.

М. Г.

СТАНОВИЩЕ МІЖНАР. ЧЕРВ. ХРЕСТА У КАТИНСЬКІЙ СПРАВІ

Міжнародний Комітет Червоного Хреста в Женеві проголосив комунікат, що є одночасно відповіддю на лист нім. Червоного Хреста з просьбою допомогти в розкопах у катинському лісі та в утотожнюванні жертв. Міжнар. Червоний Хрест заявляє, що він принципово готов співпрацювати під умовою, що всі заторкнені цією справою, погодяться на це. Міжнародний Комітет Червоного Хреста покликується при цьому на свій меморіял, предложений воюючим державам у дні 12-го грудня 1939-ого року. В тому меморіялі засовані принципи участи Міжнар. Комітету Червоного Хреста в подібних випадках.

На сході

На східньому фронті минулого тижня панував ще розмірний спокій. Перервали його тільки завзяті бої на південь від Новоросійська і на східному крилі кубанського мостового причілка. І в одному й в другому випадку завзяті большевицькі атаки заломилися у вогні німецької оборони. Знову виявилася в тих боях німецька летунська перевага. Були дні, коли німці зістрілювали по 91 большевицьких літаків, тоді коли німецькі втрати обіймали по 2 летунські машини. Крім того большевики переводили місцеві наступи над горішнім Дінцем, що також не принесли їм ніяких вислідів поза втратами.

В південній частині східного фронту зробилося вже так тепло, що місцями температура досягла 25 ступнів.

Ще про масові гроби під Смоленськом

Справа польських старшин, яких большевики весною 1940. р. були повбивали під Смоленськом, стає щораз голосніша у всьому світі. Рузвелт, затривожений тими вістками, заборонив американським часописам щонебудь поміщувати про масові могили під Смоленськом. Він боїться, що американці обурені на большевиків, готові сильно заатакувати теперішній провід Злучених Держав.

На місці большевицького вбивства побувала вже прогулька польських старшин, що перебувають в німецькому полоні. Узгір'я під Катином відвідали також різні закордонні журналісти. Польський Червоний Хрест і Польський Центральний Комітет створили спеціяльну Технічну Комісію, що перейняла розкопування могил, розпізнавання й списування жертв. Головна управа Польського Червоного Хреста звернулася з відповідним письмом до централі Міжнароднього Червоного Хреста в Женеві. Як виходить зі заяв польського еміграційного уряду в Лондоні, большевики вже від 1941. р. крутили з виясненнями в справі колишніх польських полонених.

Бої в Північній Африці

В Тунісі завзяті бої відбувалися на західньому, східньому а опісля також на південному фронті. В перших днях мин. тижня ішли бої на двох перших фронтах, пізніше англійці та американці вдарили з великою артилерійською підготовою на південному фронті. Німецько-італійські частини зупинили й розбили ворожі атаки. На східньому фронті німецько-італійські війська мали успіхи, захопили парусот полонених і знищили або здобули 5 ворожих батерій й 50 самоходів. Під кінець минулого тижня ворог приступив до великого наступу на західньому фронті. В завзятих боях він утратив 81 повзів. Змагаючи до рішального бою, ворог ударив з переважаючими силами, але всі ворожі наступи заломилися. Без огляду на велику перевагу ворог не зміг проломити німецько - італійського фронту й потерпів великі втрати в панцирній зброї. В завзятих оборонних боях особливо відзначилася 10 німецька панцирна дивізія, дивізія ім. Германа Ґерінґа й 754-ий полк гренадирів. Оборонні бої на західньому фронті в Тунісі далі тривають.

Ворожі втрати на морі й в повітрі

Минулого тижня ворог знову потерпів великі втрати на морі. Німецькі підводні човни затопили на Атлантику і на Середземному морі 16 ворожих кораблів загальної містоти 121500 тон. Між тими кораблями було кілька навантажених військом. Крім того німецькі підводні човни затопили 2 ворожі нищильники й один підводний човен.

Німецький підводний човен під проводом капітана фон Бюльова затопив на Атлантійському океані американський воєнний корабель - літаконосець „Рейнджер", що стеріг морські шляхів. Капітан фон Бюльов дістав від Фюрера відзначення Дубового Листка до Лицарського Хреста.

Також і минулого тижня ворог повтаряв свої спроби заатакувати відкриті німецькі міста, як Манґайм, Людвіґсгафен, Бремен, Рошок і Штетін. Большевики намагалися заатакувати Східну Прусію і місто Тільзіт. Жертвою тих ворожих атак стали мешкальні доми й цивільне населення. Ворог потерпів великі втрати. Підчас налету на Манґайм і Людвіґсгафен та інші місцевости збито 53 ворожі літаки, підчас атаки на Бремен збито 20 4-ох моторових бомбовиків, підчас налету на Рошток і Штетін ворог утратив 39 літаків.

У відповідь на ті ворожі атаки німецьке летунство вдатно обкинуло бомбами військові об'єкти Лондону й пристані Ебердін.

Відвідини в Головній Кватирі Фюрера

В останньому тижні перед Великоднем Головну Кватиру Фюрера відвідали: реґент королівства Мадярщини Горті, голова норвезького уряду Квіслінґ й президент словацької держави Тісо. Фюрер відбув з ними всіми довші розмови на тему боротьбі проти ворогів на сході й на заході.

Одночасно переведено деякі зміни в німецькій дипломатичній службі за кордоном. Амбасадором Німеччини при Ватикані став дотеперішній керманич Політичного Відділу Мін. Зак. Справ у Берліні барон фон Вайцзекер, становище німецького посла в Мадриді обняв один з найкращих німецьких дипломатів д-р Дікгоф, що останньо був німецьким амбасадором у Вашинґтоні.

Англійсько-американська метушня

Минулого тижня відвідав Туреччину головний командант англійських військ на Близькому Сході Вільзон. Як це вже віддавна відомо англійці дуже хотіли б штовхнути до війни по своєму боці також і Туреччину. Але турки добре знають небезпеку такого ризку й тому з нагоди відвідин Вільзона, турецька преса заявила, що Туреччина зробить усе можливе, щоб зберегти невтральність і не дати собі спричинити ніякої кривди. Одночасно 18. 4. ц. р. Туреччина підписала з Німеччиною новий торговельний договір.

В тому самому часі Рузвелт їздив до Мексику, де зустрінувся з мексиканським президентом Камачо і приймав параду мексиканського війська. Часописи писали, що Рузвелт й през. Камачо балакали про „майбутність обох республік".

Цьогорічна писанка — українській дітворі

Витворилася в нас уже давно традиція щорічних т. зв. писанок, тобто святочних датків на народні цілі. Саме ці „писанки" колись давали змогу „Рідній Школі" вести стільки українських шкіл та виховувати дітвору в українському дусі.

Сьогодні обставини, особливо в шкільній та виховній ділянках, значно покращали і зросли можливості ширшої праці, все ж, щоб використати всі ці можливості, треба багато, багато гроша та великого вкладу праці. Маємо сьогодні змогу вести сотні дитячих постійних і сезонових садків, відпочинкових таборів, захистів, бурс на інших виховних заведень. Та вдержання кожної дитини, кожного садочка чи сирітського захисту коштує дуже багато. Нема у нас на це ніяких окремих фондів, мусимо покривати свої видатки. І ось український Центральний Комітет, повертаючись до давнього доброго звичаю, призначив цьогорічну писанку на потреби української дітвори. Влада дала згоду на переведення такої збірки в днях від 25. квітня до 31. травня. Є дозвіл на збірку у всіх можливих формах. УЦК видрукував значки (цеголки) у висоті 1—10 зол. Їх можна продавати по хатах, у читальнях, під церквами тощо. Хори, аматорські гуртки, спортові товариства і т. д. також повинні у тому часі дати бодай одну імпрезу і дохід з неї призначити для укр. дітвори. Всі низові клітини УЦК., Окружні Комітети, Делегатури, як теж громади та поодинокі свідомі громадяни повинні пильно подбати про те, щоб збіркою охопити все українське населення. Хочемо підкреслити масовість збірки. Нехай і по десять сотиків, але нехай їх дасть кожний. Вчімся тягнути віз усі враз, спільними силами! Найважчий тягар, рівномірно розложений на тисячі й міліони рук, перестає тяжіти.

Віримо, що все українське населення наших земель відгукнеться на заклик нашого національного проводу, і збірка на потреби української дітвори матиме сподіваний успіх!

М. К—ий

З історії холмського Собору

Про заснування холмського собору Данилом галицько-волинський літопис пише так: „Він побудував у городі Холмі церкву превелику в ім'я Пресвятої Приснодіви Марії, що величиною і красою не менша була від давніх, та прикрасив її чудовими іконами; привіз також з угорської землі чашу із багряного мармору, різьблену чудовим мистецтвом, а змиїні голови були довкола неї, і поставив її перед церковними дверми, що звуться царські — уладив у ній хрестильницю, щоб хрестити воду на святе Богоявлення; в ній блаженний епископ Іван зробив (хрест?) з гарного дерева точений і позолочений назверх і внутрі, гідний подиву".

Як довго залишилася Данилова церква у первісному виді, про це не знаємо нічого певного. В пізніших актах XV і XVI ст. згадується доволі часто соборна або катедральна церква Різдва Богородиці, — називають її також мурованою церквою, або манастирською, бо при ній був манастир, але докладнішого опису не зустрічаємо.

Вістки про те, яку долю проходив холмський собор, подає щойно уніятський епископ Яків Суша у своєму творі „Фенікс тричі відроджений" з 1646 р. Він бачив церкву ще перед перебудовою її епископом Методієм Терлецьким і тому його опис для нас особливо цінний. Щодо зверхнього вигляду, Суша стверджує, що на церкві видно було сліди перебудови. Церкву мали покрити дахівкою дві холмські княжни, що чудотворчим способом вирятувалися від татар. Але церкву зруйнувало угорське військо, якому поляки не заплатили умовленої плати за похід у Прусії; коли це сталося, Суша не говорить, мабуть у XV ст., коли відбувалися польські походи проти хрестоносців. Тоді обвалилося склепіння церкви разом з покриттям, але Суша ще бачив останки старої дахівки; з того часу залишилася також велика діра над вікном вівтаря, може слід від гарматної кулі. Після цього руйнування церква не була відбудована, був переказ, що волоський господар Александер в половині XV ст. на віднову церкви дарував сто волів, але тодішній епископ не подбав про те, щоб церкву підняти ззанепаду. В дальшому часі собор руйнувався все більше: стіни з обох сторін були надрисовані, а поперечка, від входу до церкви, цілком завалилася. Суша, що цікавився старовиною, оглядав руїни; мури були „стародавні, як з олива литі", місцями було знати перерібки, з іншого матеріялу і гіршої роботи. Він завважив також, що давня церква була далеко просторіша, як тогочасна будова, — це вказували фундаменти, що протягалися далеко поза церкву.

Про архітектуру нутра собору Суша подає важливу вістку, що склепіння церкви спиралося на двох філярах. На цьому склепінні, понад правим філяром, відчитувано рік заснування церкви, грецькими літерами з 1001 р., але „збутвілий від давнини". Це, очевидно, помилка, бо церква була побудована після 1255 року.

Суша згадує також про підземелля церкви. В 1619 р. копали в церкві могилу для помершого тоді епископа Арсенія Андрієвського і за правим філяром натрапили мурований гріб. „Люди, а особливо духовні, бажали дізнатися, що там було, наказали вибити кілька цегол. Ледви їх вибили і вийняли, зараз запах наповнив всю церкву. Почули це люди, і з запаленою свічкою заглядали, що там було: і побачили, що в цьому склепі лежить цілком ненарушене тіло одного нашого черця, схимника, тобто монаха досконалого і богомільного життя. Одяг його був чорний, за звичаєм по плащі був повитий поясом, на якому були золоті хрести... Побачивши це, з пошаною знову вибиту діру наказали замурувати".

Зруйновану Данилову церкву перебудував уніятський епископ Методій Терлецький у 1640-их роках. Він усунув два старовинні філяри, щоб тим способом церкву поширити. Але церква була невелика, так що звали її каплицею. Холмський ігумен Йосиф Левицький (1702-1710) повів дальшу будову і церкву поширив, прибудував до неї якісь каплиці. Але все таки собор був за тісний, а старовинні мури виявилися вже за слабі і була небезпека, що вони завалятьcя. Тому епископ Феліціян Володкович у 1738 р. наказав церкву цілком зруйнувати і почав будову нової катедри на нових фундаментах. Так остаточно зникли останні сліди Данилової будови, а собор дістав такий вигляд, в якому залишився (з деякими другорядними змінами) до наших днів.

Коли буде можна повести археологічні досліди в соборі і його околиці, може виявляться ще останки фундаментів, чи інші залишки Данилової церкви.

Ів. Крип'якевич.

Ще про Христову Плащеницю в Торіно

У 17. ч. Тижневика „Краківські Вісті" автор статті про Христову плащеницю в Торіно п. Д. Горняхкевич висловив деякі такі думки, з якими ніяк не можна погодитися. Я вже декілька літ досліджую справу торінської плащениці у звязку з сьогочасними містичними явищами на наших землях, і з деякими своїми висновками можу вже тепер поділитися.

Протихристіянський афект 19. віку, просяклого механістичним світоглядом природничих наук, дістав сильний удар, коли фотографічне мистецтво теж витвір того самого зарозумілого століття — прим. Автора) видобула з неясних плям торінської плащениці ясну фотографічну відбитку цілої постаті Ісуса Христа. Особливо світлина Христового Обличчя зробила, і далі робить, на людей потрясаюче враження. Це справжнє чудо Божого Провидіння, що в такий дивний спосіб дало нам фотографічний негатив, а вкінці — після довговікової перерви — теж фотографічний позитив з відбиткою посмертного вигляду Ісуса Христа. Сама фотографічна аналіза цього образу з торінської плащениці веде нас до висновку, що образ повстав в надприродний спосіб. Природний хемічний процес, що його, як гіпотезу, приймають деякі автори, не міг би був витворити такого досконалого фотографічного образу, як його бачимо на торінській плащениці. Пропорції мусіли би бути змінені через те, що полотно, яке прилягало до Христового Тіла, займало ширший простір аніж той, що його займає фотографічний образ на плащениці. Отже, якби туринський образ повстав в природний спосіб через хемічний процес при зустрічі амоніякальних солей а альоесом, тоді наприклад Обличчя Христове у такій природній відбитці на полотні виглядало би майже у двоє ширше, аніж нормальне. Бо полотно, прилягаючи до Обличчя, не лежало в рівній площині, але бодай в деякій мірі заокруглювалося; відбитка Обличчя на такому вигнутому полотні, пізніше вирівняна до рівної площини, мусіла би дати деформований образ ненормальної ширини. А тимчасом Христове Обличчя на плащениці ані трохи не деформоване і виглядає цілком нормально. Отже його відбитка не повстала у висліді природного хемічного процесу при дітканні полотна до Обличчя.

Образ на плащениці не міг також бути витвором людської руки. Бо ніякий маляр не міг би намалювати такого досконалого фотографічного негативу в тих часах, коли людство ще не могло мати ніякого поняття про фотографічні негативні образи.

Залишається можливість тільки надприродного пояснення. З містичних джерел маємо потвердження того надприродного факту. З приватних обявлень, даних св. Катерині Еммеріх внаємо, що перед самим зложенням Христового Тіла до Гробу, приявні на похороні були свідками чудесного явища: наверхньому полотні, в якому було обвинене Христове Тіло, зявилася нараз відбитка цілої постаті Ісуса Христа краски ржі. Здивовані відгорнули тоді полотно і побачили, що спідні завої на Тілі були ненарушені і чисті.

З сьогочасних містичних джерел маємо теж потвердження, що це чудесна відбитка цілої постаті Ісуса Христа, знайдена на плащениці у Христовому Гробі. З тих самих джерел знаємо і те, що руки Христові були пробиті цвяхами на середині долоні, але ті рани не залишили кровавих слідів на полотні. Кровава пляма вище долоні — це слід рани від вязання рук, а не від цвяха.

Уклад скісної поперечки на трираменному хресті вияснається тим, що права (а не ліва!) нога Ісуса Христа виглядає на плащениці неначе коротша. Саме може той кінець скісної поперечки, що мав би бути під правою ногою, є вище, а другий під лівою ногою нижче. **Др. К. Чехович.**

Повищу статтю поміщуємо в цілості, але до цеї справи повернемо ще в черговому числі.

Редакція

Відповідь нашому дописувачеві

Поява „Холмської Землі" викликала живе зацікавлення серед нашого селянства на Холмщині й Підляшші. Доказом цього листи й дописи, що надходять до нашої редакції. Між іншими був і один замітніший п. Вол. Машківського зі села Гпйне, повіт Біла Підляська, що ми його помістили в цілості на сторінках „Холмської Землі".

Цей наш дописувач порушив у своєму листі цілу низку справ, які потребують вияснення й відповіді.

По перше. П. Вол. Машківський бажав би, щоб „Холмська Земля" присвячувала більше уваги Підляшшю, як Холмщині, бо Холмщина на його думку більше освідомлена, має більше інтелігенції, а тим самим і більше засобів до своєї оборони, чого не має Підляшшя. Тут має він деяку слушність, хоч і Холмщина на засоби оборони ще й нині дуже вбога й нелегко перебивається вперед. Без сумніву, віковий польський натиск був на Підляшші далеко більший ніж на Холмщині і внаслідок цього наші національні втрати на Підляшші багато більші, як на Холмщині. На Холмщині збереглася сильніше національна й віроісповідна традиція, що по своїм силам давали відпір польському наступові. А і сьогодні справа теж краща, ніж на Підляшші. В Холмі витворюється осередок нашого місцевого віроісповідного й національного життя. Тут має свій осідок відновлена православна епархія з Владикою Іларіоном, нашим визначним ученим і діячем та Консисторією у проводі. Тут є українська гімназія і технічна та реміснича школа, а в Грубешові учительська семінарія, одинокі наші школи цього типу на цілу Холмщину з Підляшшям. Без порівнання є тут більше народних шкіл, освітних організацій і кооператив, ніж на Підляшші, а тим самим й більше число нашої інтелігенції, без якої немислимий правильний розвій національного життя. А й число самого нашого населення є майже втроє більше, ніж на Підляшші і в Холмщині і в додатку мешкає воно більше суцільно і на кращій землі.

Те все нашому проводові добре відоме і тому наші провідні кола звертають завжди і при кожній нагоді пильну увагу на те, що діється на далекому Підляшші та стараються по своїй змозі прийти йому з допомогою. Воно не завжди легко задля великого браку відповідних людей. Але робиться все, що в даних умовинах можна зробити й маємо надію, що й ця найдальше на північний захід висунена наша національна область зуміє устоятися у сучасний бурхливий час та діждатися остаточно кращої своєї долі.

Важне й те, що пише п. Машківський, що селянство цікавиться своїм минулим і раде б знати не тільки загально українську історію, але ще зокрема і історію своєї тіснішої батьківщини. Проф. д-р Мирон Кордуба зі Львова написав популярну історію Холмщини і Підляшшя, котрої перша частина вже вийшла друком. Українське Видавництво, що видало цю історію і що видає своїм коштом і часопис „Холмська Земля" саме з метою поширення і змінення національної свідомости на Холмщині і Підляшші — робить заходи, щоб видати і решту згаданої історії д-ра М. Кордуби. Справа нелегка з різних причин. Історією Холмщини і Підляшшя цікавиться і другий наш

учений історик зі Львова — проф. д-р Іван Крипякевич, якого рід походить з Холмщини і Підляшшя і ми певні, що ще неодна він напише.

Слушна врешті заввага п. Машківського, що до поміщування у „Холмській Землі" пікавих фейлетонів та веселого кутика. Це по змозі ми й досі робили і на майбутнє будемо теж дальше робити, щоб наш часопис зробити цікавішим.

Нині воєнні часи, що ставлять окремі вимоги і ми їх мусимо виконати. Ті вимоги спричиняють між іншим і малий обем часопису з огляду на обмеженість паперу і тому для багатьох річей, що їх слідби містити, не маємо місця. Покращають відносини, то і збільшиться обем нашого часопису.

Вкінці на одне мусимо ще звернути увагу наших дописувачів. Одержуємо чимало віршів з проханням про їх видрукування. На жаль, цього не можемо зробити, бо на вірші у нас нема місця. За те прохаємо, щоб писали вони про важніші події з нашого життя в їх селі і околиці, щоб зробити наш часопис більше живим і цікавим для загалу. Ми певні, що наш звязок з читачами тоді пошириться та поглибиться і наш часопис виконає свою національну місію на тих наших землях, для яких він призначений.

ІЗ НАШИХ СІЛ І МІСТ

БЕРЕЗНО, пов. Холм. — ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО І АМАТОР. ВИСТАВА

Громадяни села Березна, вол. Верже, влаштували 28. березня 1943 року Шевченківське свято. Заля вщерть виповнена дітьми, молоддю й старшим громадянством. Дітвора місцевої школи виступила на гарно прибраній сцені. Свято започатковано інсценізаціями: Під Тарасове свято С. Васильченка і картиною з юних літ Т. Шевченка: Могила. Найкраще вив'язалася зі своєї ролі Оля, яку грала Ліда Зорук. Володимир Кокловський відчитав доповідь на тему: Хто це Тарас Шевченко. Відтак прийшли рецитації, переплітувані піснями, які бездоганно виконав шкільний хор. На загальну похвалу заслуговує Казьо (Кузьма) Смаль, який гарно виголосив вірш: Мені тринадцятий минав... І тим разом чотирилітній Тосьо Стець виголосив віршик: „Сонце України", за що приявні нагородили його рясними оплесками. В своїй промові місцевий управитель школи Е. Левицький дякував громадянству за чисельну участь в святі, підкреслюючи значення Т. Шевченка для розбудження, поширення і зміцнення національної свідомости українського народу. Ідучи слідами нашого національного Пророка село Березно самоосвідомлюється читанням українських книжок і української преси, передовсім свого холмського часопису „Холмська Земля", що її передплачує постійно в скількості 18 примірників, а крім цього що тижня 30 чисел „Холмської Землі" розкуповують діти для своїх батьків. Сьогодні вже чути, що завдяки постійному читанні „Холмської Землі", багато місцевих громадян навчилося по українськи плавно читати. Шевченківське свято закінчено відспіванням національного гимну.

Того самого дня аматорський гурток при УОТ в Березні відіграв „Де чорт нічого не вдіє, там бабу посіє", трагікомедію на 3 дії Романа Моґетича. На виставу прийшла молодь зі сусідніх сіл, в яких освітня праця слабо наладнана. Заля виповнена по береги. Грою вирізнилися: Микола Мисюк, Віра Семяк, Бородій Інокентій і Казьо (Кузьма) Смаль. Вистава добре опрацьована, а більшого привабу додавала ще добре освітлена декорація. Режисерував Михайло Середа. Дохід з вистави призначено на культурні цілі місцевого УОТ. Належало б одне побажати, березенським аматорам, щоб частійше сходилися і опрацьовували поважніші пєси.

НАЦІОНАЛЬНЕ ЖИТТЯ В АНДРІЄВІ (Володавщина) НА ПІДЛЯШШІ

За панування Польщі наше життя зовсім підупало. Знищили культуру і придбання наших предків та вели у страшну безодню. З закінченням діяльности Т-ва „Рідна Хата" на Холмщині майже закінчилось життя нашого народу. Прийшов довгожданий 1939 р., коли то війна знівечила ввесь плян польської влади, що задумала з Холмщини і Підляшшя зробити чисто польську провінцію. Першим організатором відродженого українського життя в Андрієві став місцевий учитель І. Гордійчук. Він при допомозі інших свідомих селян заснував школу, котру в перших початках затвердила німецька командантура у Цицові, та й Делеґатура УДК у Володаві. Почалися курси для неписьменних, на котрі масово записалася українська молодь села Андрієва. При кінці шкільного року І. Гордійчук покинув школу; на його місце призначено М. Бояра. Цей молоденький учитель причарував до себе молодих і старших, які почали сходитися і продовжувати започатковану працю. Вислідом цієї праці була добре виставлена вистава „Невольник", котру з захопленням всі оглядали. Дня 12. 8. 1940. р. відбулись збори громадян Андрієва. На цих зборах обговорено справу організації села. За згодою приявних засновано УОТ. Провідником назначено І. Гордійчука, секретарем Ю. Чертанова (але він цим мало займається, всю його працю веде провідник) та скарбника В. Хведчука. З власної волі при деякій піддержці членів провідник почав робити всі заходи, щоб УОТ в Андрієві поставити хоча на перше місце в вол. Воля Верещинська. Були деякі т. зв. „еґоїсти", котрі не дуже то радо дивились на розвиток нашої організації. До праці в УОТ також своїх рук приложила учителька М. Кужелевич. За її підтримкою аматорський гурток дав кілька вистав, головні з них: „Мати наймичка" та „На перші гулі", котрі пішли дуже добре. Маємо між своєю молодю, хоч вона слабо письменна, а то й зовсім (мало хто має скінчену IV кл. нар. школи) багато добрих сил артистів аматорського гуртка — найкращими є В. Чертанів, грач в ролях смішних (великий збиточник), але маю надію, що не зробив би також прикростей ні організаторам ні публиці, якщоб виступив в ролі поважній. Учителька О. Гурко перебувала виключно серед польського оточення і це відбилося на ній та її праці. Учитель, що прибув восени 1941 р., почав більше працювати над освідомленням молоді. За його вчительства відбулось декілька зборів молоді та старшого громадянства, на котрім приявним були вол. дел. П. Мельник та бл. п. орг. реф. Б. Панчишин. Цілу зиму 1941—1942 р. відбувались майже що вечора курси для неписьменних, на котрих масово брала участь молодь. При допомозі членів управи УОТ пішли вистави одна за другою. Перше виставлено „Наталку Полтавку", за нею пішли інші. На Різдво дали „Ясні Зорі", на Великдень „Сватання на Гончарівці", котра пройшла з великим успіхом, кожний глядач був задоволений — всі захоплювались грою Р. Пташника в ролі „Стецька". Ця комедія перейшла також з добрим вислідом на запрошення молоді в Волі Верещинській та у Верещині. І так праця йде дальше. Коли нема вистави, відбуваються сходини молоді, академії, тощо. Одна біда, нема у нас талановитого диригента, котрий зумів би якслід зорганізувати хор. УОТ начислює тепер 60 дійсних членів, що вже дістали виказки, бібліотека з числом 225 книжок, в касі 300 зол. готівки. З кожної вистави УОТ дає одну третю частину доходу для Делеґатури у Володаві. Передплачує часопис „Холмська Земля" та місячник „Дорога". На Різдво 1943 року відбулися дві вистави: „Сатана в бочці" та „Кохання в мішках". Тепер ми переконані і бачимо, що правдива ідея українського націоналізму вкорінїться в серце кожного українця чи українки.

О. Г. Немирич.

ПРОЩАННЯ УПРАВИТЕЛЯ ВСЕЛЮДНОЇ ШКОЛИ В ХОЛМІ

31. березня ц. р. українська холмська 6-клясова вселюдна школа, учительський збір, шкільні діти, їх батьки, представники: від Владики Іларіона, член консисторії о. Євген Барцевський, від батьків управителька господинської школи в Холмі п. Савич та п. дир. Савич і від громадянства член консисторії б. посол Семен Любарський складали подяку й пращали п. Григорія Кирницького, управителя української 6-клясової вселюдної школи в Холмі, якого перенесено на учителя української хліборобської школи біля Львова в Галичині. Першою промовляла від вселюдної школи тимчасова її управителька п. Домальчук. Вона підкреслила велику посвяту п. Кирницького і його працю над релігійно-моральним і національним вихованням шкільних дітей у Холмі впродовж більше трьох літ. Дальше промовляла управителька господинської школи п. Савич, що підкреслила корисну й видатну працю п. Кирницького. З черги промовив п. Савич і у довшій промові згадав про заслуги уступаючого управителя холмської української вселюдної школи на шкільному і взагалі на педагогічному полі. Від громадянства прощав п. С. Любарський, зазначуючи, що п. Кирницький за свою невтомну працю у холмській вселюдній школі заслужив собі на щиру і тривку пам'ять у дітей, їхніх батьків і місцевого українського громадянства. Доказом цього є нинішне прощання, яке так численно згуртовало дітей, їхніх батьків і представників громадянства, як теж й ті щирі сльози шкільної дітвори, що жалує за своїм учителем. Відповів коротко п. Кирницький, дякуючи приявним за вияви прихильности до нього. Коли приходили діти до школи, то в нас, учителів — говорив він — завсіди ставало питання, що буде з тих дітей у Холмі, де досі не було ніякої української школи і де дітвора не чула ніколи українського слова, дбали ми передовсім про їхнє виховання в релігійно-моральному і українському національному дусі. І в короткому часі після прийняття дітей у школу ми бачили, як вони наглядно перероджувалися на краще і набрали української національної свідомости. Мене тішить незвичайно це незаслужене признання громадянства, як теж й признання Владики Іларіона, яке мені вчора висказав особисто. На пам'ятку при закінченні цього шкільно-родинного свята піднесено п. Кирницькому цінні подарунки від дітей і їхніх батьків.

За редакцію відповідає М. Хомяк у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34 II. Телефон 230-39
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigen teil: M. Chomiak, Krakau. Verlag „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. ; Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.